

ЛОЗНИЧКА ПАРТИЗАНСКА ЧЕТА

Нас тројица били смо задужени за политички рад на терену: Драгољуб Поповић, Вуја Матић и ја. После одласка на Цер и добијања директиве да формирамо Лозничку партизанску чету, приступили смо извршењу задатка. Драгољуб Поповић добио је и писмено овлашћење у том смислу. У чету је ступио велики број интелектуалаца, затим радника, и само један сељак: Паун из Башчелука. За комесара чете је именован Драгољуб Поповић, његов заменик био је Вуја Матић. Командир чете био је професор Шћепановић, и заменик командира био сам ја. Пошто нам је први задатак био набавка оружја, то смо, у заједништву са четницима, овластили тадашњег шефа Геодетске управе, Мила Јовановића, да оде у ослобођено Ужице и донесе 250 пушака. Од те количине ми смо добили један део, нисам сигуран да ли је то била половина, али је било важно да смо оружје обезбедили. Пошто је чета бројно ојачала, имала је у једном тренутку 120 људи, то смо морали предузимати мере обучавања људства и редовног материјалног снабдевања. У том циљу ја сам обављао обуку са онима који нису служили војску, а у Клупцима смо заузели имање Шкеназија, које је имало петнаестак хектара земље, зграде и куће, те смо успели да оформимо и заједничку кухињу.

За организовање сеоских партизанских чета и народне власти на нашем терену били смо задужени Вуја Матић и ја. У свим селима шрњег Јадра формирали смо сеоске партизанске чете, пошто смо претходно организовали народну власт и сеоску чету у Бањи Ковиљачи. У том послу борили смо се за сваког појединца. Четници су тада имали широког утицаја, они су били бројнији у то време, те је борба за људе тада представљала први задатак наше политике. У оквиру сваке чете образовали смо народну власт, ми смо тада то називали политичким одборима, а сваки од ових одбора бројао је од седам до девет чланова. Људима смо тада давали и наше пропуснице за слободно кретање, као доказ о њиховој сарадњи и њиховој улози да прикључају материјална средства за партизане. Истовремено су те пропуснице биле и нека врста заштите од четничке мобилизације.

Морам да нагласимо да су Милан Ђаковић и свештеник Данило Дукић стигли да у Јошеви и Каменици организују сеоску партизанску чету, која је бројала око 70 људи.

Нисмо имали доказа да Немци сарађују са четницима, али се осећало да наши споразуми са четничким командама нису чврсти. Атмосфера опреза и будности била је присутна у свим нашрш односима. Било је то заједништво само на изглед, иза тога стајала Је стална линија режања, мада између нас још није пуцала пушка.

По распореду Окружног комитета Партије у нашу чету су дошла двојица комуниста-робијаша, Трајко Стаменковић и још један стари комуниста. Уз њихову помоћ развили смо широку политичку делатност, нарочито у селима, прикупљали смо оружје, храну, одећу. Један број занатлија такође се прикључио чети. Међу њима био је Ђока Шалиначки, власник штампарије. Из чете смо издвојили двојицу младића, словослагача, који су радили на штампању прогласа и летака. Тадашњи текстови прогласа Централног комитета Партије, који су до нас стизали преко Ваљевског одреда, штампани су у овој штампарији. Проглас Централног комитета штампали смо у 15.000 примерака. Највећи део материјала (гештетнер, писаће машине, папир) узели смо из канцеларије адвоката Драгољуба Поповића. Његовом помоћи успели смо да његову канцеларију претворимо у нашу прву базу. Друга наша база била је кафана Мирка Радовића. У њој смо држали оружје и опрему. У машинској радионици Марка Радуловића прављене су бомбе. Тај посао обављали су радници Марко Радуловић и Богдан Шербечија, припадници наше чете. Касније, када се прочуло за ову радионицу, по захтеву из Ужица њих двојица су отишли у ужичку фабрику оружја.

Једна од борби која је остала запажена у то време била је она коју смо водили на Крсту. Наше патроле су приметиле Једну немачку јединицу коју смо пропустили према Ваљеву, а њихова комора задржала се на Крсту. Са једном десетином бораца наше чете приближио сам се непријатељској комори. Заузели смо положај на месту званом Церик, од Крста удаљеног 150 метара. У једним колима била је смештена немачка радио-станица, лево, испред кафане, седела је неколицина Немаца, а на брдашцу, недалеко, стајало је неколико немачких војника. Они су двогледима посматрали борбу, која се одвијала десно од нас. Отворили смо ватру. Немци су поскакали, избезумљени. Убили смо двојицу официра, неколико војника, запленили оружје и муницију, нашли потпуно иову отпремно-пријемну радио-станицу и вратили се на место ло горовања. Радио-станица је, преко нашег штаба отпремљена у Ужице.

Данило БАКИЋ